

MÁME DOMA VYŠŠÍ PŘÍJMY NEŽ VÝDAJE, CO TEĎ S NIMI?

Plán vyučovací hodiny (č. 3)

TÉMA VYUČOVACÍ HODINY:

Máme doma vyšší příjmy než výdaje, co teď s nimi?

VĚK ŽÁKŮ:

využití podle úrovně žáků (doporučení 6. až 8. třída)

ČASOVÁ DOTACE:

45 minut

POTŘEBNÉ MATERIÁLY:

okopírovaný pracovní list do každé skupiny, rozstříhaný text na šest lístečků, připínáčky k připnutí lístečků.

CÍLE HODINY:

žáci budou umět vyjmenovat, jak lze naložit s úsporami, budou schopni se zamyslet nad hospodařením s penězi, zamyslí se nad nutností či nezbytností některých nákupů, zamyslí se nad výhodami a nevýhodami investování do nemovitostí, budou umět rozlišit, jaký je investiční, dlouhodobě spotřební a krátkodobě spotřební majetek.

FORMY A METODY:

pohybová aktivita, diskuze, práce s celou třídou, práce ve skupinách.

KLÍČOVÁ SLOVA:

příjmy, výdaje, úspory, majetek, investice, spotřební zboží, výnos, rizika, likvidita, nemovitost.

Pracovní list pro žáky (č. 3)

ÚKOL Č. 1: ZAPIŠTE VŠECHNY VĚTY A POSKLÁDEJTE JE DO SPRÁVNÉHO POŘADÍ:

ÚKOL Č. 2: ZAMYSLETE SE A ZAPIŠTE SI, CO VŠECHNO MŮŽE TOMÁŠ SE SVÝMI PENĚZI UDĚLAT:

ÚKOL Č. 3: ZKUS SE ZAMYSLET NAD TÍM, CO Z TOHO, CO JSI NAPSAL V ÚKOLU Č. 2, JE PRO TOMÁŠE UŽITEČNÉ DO BUDOUCNA A CO MU NAOPAK UDĚLÁ RADOST JEN PO NĚJAKOU DOBU.

ÚKOL Č. 4: ROZDĚL TO, CO JSI PORADIL TOMÁŠOVI, ABY SE SVÝMI PENĚZI UDĚLAL, DO TŘECH SKUPIN:

INVESTIČNÍ MAJETEK

DLOUHODOBĚ SPOTŘEBNÍ MAJETEK

KRÁTKODOBĚ SPOTŘEBNÍ MAJETEK

[illegible]

Metodické pokyny pro pracovní list č. 3

(Máme doma vyšší příjmy než výdaje, co teď s nimi?)

UVÁDÍME POUZE MOŽNÝ POSTUP VYUČOVACÍ HODINY. VYUČUJÍCÍ MŮŽE VYUŽÍT PRACOVNÍ LIST PODLE SVÉHO UVÁŽENÍ. VYUČUJÍCÍ MŮŽE BĚHEM HODINY PRACOVAT I S DALŠÍMI KLÍČOVÝMI SLOVY ČI VYUŽÍT JEN NĚKTERÁ CVIČENÍ Z PRACOVNÍHO LISTU.

Na úvod hodiny se mohou žáci trochu protáhnout a proběhnout po třídě. Učitel by měl zvážit, zda je třída dostatečně prostorná pro danou aktivitu a zda nebudou hlučnější žáci rušit ostatní třídy.

Učitel rozstříhne text (viz níže) na úzké proužky a rozvěsí je v přeházeném pořadí po třídě tak, aby na ně všichni žáci dobře viděli. Rozdělí žáky do skupin (4-5 ve skupině) a rozdá jeden pracovní list do skupiny. Každá skupina si zvolí jednoho žáka (nejlépe toho, který rychle píše), jenž bude zapisovat, a ostatní žáci ve skupině se budou pohybovat po třídě. Učitel požádá žáky, aby si přečetli zadání úkolu č. 1. Učitel vysvětlí podrobněji aktivitu k úkolu č. 1.

Každý žák ze skupiny musí po jednom doběhnout k lístečku s textem a musí si pamatovat, co je na něm napsáno. Žák utíká zpět ke stolu, kde sedí žák, který zapisuje, a nahlásí mu, co přečetl na lístečku. K témuž lístečku běhá tak dlouho, dokud nenahlásí zapisujícímu žákovi celý text přesně, jak je napsaný. Poté zapisující žák vynechá řádek a píše, co mu diktuje další žák z dalšího lístečku. Takto se vystřídají všichni žáci ve skupině. Někteří budou muset jít dvakrát. Žáci si nesmí dělat poznámky a nesmí jim nikdo jiný ze skupiny pomáhat s diktováním textu zapisujícímu žákovi. Jakmile je nadiktován text ze všech šesti lístečků, žáci musí společně poskládat text tak, jak by měl jít správně za sebou. Ta skupina, která je nejrychlejší a má vše správně, vyhrává. Interpunkce dodržena být nemusí!

ROZSTŘIHNETE TEXT NA LÍSTEČKY A ROZVEŠTE PO TŘÍDĚ V PŘEHÁZENÉM POŘADÍ TAK, ABY NA NĚ ŽÁCI DOBRĚ VIDĚLI A MOHLI JE SNADNO PŘEČÍST:

- Rád bych se Vám představil a požádal Vás o radu. Jmenuji se Tomáš Fuk.
- Když jsem odmaturoval s vyznamenáním, řekl jsem si “chlapče, měl bys jít studovat na vysokou školu.”
- Úspěšně jsem složil přijímací zkoušky a pár měsíců na to jsem si to frčel vlakem do hlavního města na univerzitu.
- Po pěti letech už mi říkali pane inženýre a časem jsem se rozhodl své zkušenosti využít a začít podnikat.
- Nejdříve to bylo těžké, ale pak se mi začalo dařit. Zjistil jsem, že každý měsíc vydělám více, než zaplatím.
- Jednoho dne jsem jen tak seděl a přemýšlel co s penězi, které mi každý měsíc zbudou. Ale ať přemýšlím, jak přemýšlím, žádné řešení mě nenapadá. Poradíte mi co s těmito úsporami??

Úkol č. 2. – učitel vybere jednu, dvě skupiny, které přečtou, co napsaly. Učitel vyzve ostatní skupiny, aby doplnily, pokud mají napsáno ještě něco jiného, než co zmínily první dvě skupiny. Učitel vypíše odpovědi žáků na tabuli a začne se studenty diskutovat o jednotlivých bodech.

Možné odpovědi:

- *Tomáš může spořit.*
- *Může si něco koupit: auto, dům, oblečení, jet na dovolenou atd.*
- *Může investovat do dalšího vzdělávání.*

Učitel vysvětlí žákům, že záleží jen na Tomášovi, co se svými penězi udělá. Nicméně, i když se rozhodne jakkoliv, peníze, které momentálně má, jsou jeho majetkem a existuje několik možností, jak s tímto majetkem dále naložit. Úkol č. 3 je zaměřen na to, aby žáci zvážili, co je určeno k okamžité spotřebě a co z toho, co si Tomáš koupí, mu přinese nějaký užitek i v budoucnu. Žáci se tedy společně s učitelem zamyslí nad úkolem č. 3 a v navazujícím úkolu č. 4 se již pokusí rozdělit to, co vymysleli do třech skupin v tabulce.

Peníze může Tomáš použít na to, aby například odjel na dovolenou, něco si koupil atd. To, za co Tomáš utratí své úspory, lze tedy rozdělit do tří skupin.

Lze rozdělit na majetek:

- *investiční (v budoucnu by měl znamenat více peněz než dnes)*
- *dlouhodobě spotřební (majetek, který nespoteřebuji hned, užitek po delší dobu, ale jeho hodnota časem klesá)*
- *krátkodobě spotřební (rychle spotřebuji, hodnota rychle klesá)*

Poté, co žáci rozdělí do tabulky vše, co by Tomášovi poradili, zkontrolují odpovědi s učitelem. Učitel se může zeptat, v jakém sloupci mají napsáno nejméně. Společně se pak žáci pokusí sloupeček, kde mají nejméně příkladů, doplnit o další. Učitel následně jednotlivé sloupečky doplní o příklady, které nebyly dosud zmíněny. Přečte v přeházeném pořadí ty jednotlivé položky z tabulky (viz níže), které ještě nebyly zmíněny, a žáci je budou muset opět rozdělit do třech sloupců.

INVESTIČNÍ MAJETEK
**DLOUHODOBĚ SPOTŘEBNÍ
MAJETEK**
**KRÁTKODOBĚ SPOTŘEBNÍ
MAJETEK**

cenné papíry	auto	snowboard
nemovitosti	nábytek	potraviny
podíl ve firmě	jízdní kolo	značkové boty
šperky, starožitnosti	lednice	lístky do kina
vklady	sekačka na trávu	kosmetika

Učitel ve zbývajícím čase se žáky diskutuje o tom, jaké nevýhody či rizika mohou mít některé položky. Např: koupě nemovitosti je jistě investicí, jejíž cena by se měla v čase zvyšovat nebo minimálně zůstat stejná. Problém ale může nastat, pokud se např. v okolí vystaví nějaký zdroj znečištění. Poté bude pravděpodobně cena nemovitosti klesat, protože se zhorší životní prostředí. Koupě nemovitostí tedy skýtá i určitá rizika, která nelze vždy předvídat. Stejně je tomu i při investování do cenných papírů či podílu ve firmě. Pokud se firmě přestane dařit, mohou tak přijít o spoustu peněz.

Navíc, pokud si zakoupím nějakou nemovitost, můžu mít v případě nedostatku peněz problém ji rychle prodat. Náhle budu potřebovat peníze a prodej bude trvat třeba i několik měsíců. Ceny bytů mohou být momentálně nízké, právní kroky spojené s prodejem budou zdoluhavé atd. Momentální schopnost přeměnit např. koupenou nemovitost na peníze se nazývá **likvidita**. U nemovitostí je tedy často problém s jejich likviditou. Na druhé straně pravděpodobnost, že nemovitost výrazně ztratí na hodnotě, je nízká. A i když se toto stane, pořád platí, že mám kde bydlet.

SHRNUTÍ HODINY:

Tato vyučovací hodina by měla ukázat možné cesty, jak naložit s našimi úsporami. Žáci si osvojí možné řešení, jak naložit s majetkem a vezmou v úvahu i možná rizika s tím spojená. Problematiku majetku lze rozšířit i na širší pojmovou oblast, pokud se učitel rozhodne pracovat s tématem ve dvou vyučovacích hodinách. Může jít například o problematiku inflace. Pro lepší orientaci připojujeme krátké doplnění: co je inflace, jaké jsou její projevy a jak nás ovlivňuje.

INFLACE:

Ceny veškerého zboží a služeb mají dlouhodobě tendenci růst. Důvodem je skutečnost, že rostou příjmy, lidé stále očekávají, že se budou mít lépe, více utrácí, více si půjčují a obchodníci mohou zvyšovat ceny, protože mají pro své zboží stále větší odbyty. Tento trend se zpravidla zastavuje jen v období krizí. Růstu cenové hladiny se říká *inflace*. Tímto pojmem jsme zásobování z médií takřka denně. Jistá míra inflace je však přirozená, a pokud rostou i příjmy, nejde o nijak negativní jev. Kdy jde ještě o růst přirozený a kdy nikoliv, závisí hodně na situaci v ekonomice. Ekonomové se zpravidla nad touto otázkou přou, každopádně jakmile je inflace dvouciferná, je zle. Například v Jugoslávii v roce 1992 došlo k inflaci 19.810,2 procenta za jediný rok. Důvodem byla skutečnost, že vláda tiskla stále nové peníze pro vojenské potřeby. Protože však ve válečné ekonomice nebyl dostatek zboží, vojáci a další příjemci těchto peněz za ně neměli co kupovat, obchodníci tudíž mohli zdražovat a ceny prudce rostly. Známým případem je vysoká inflace v meziválečném Německu. V jednom ze svých románů E. M. Remarque popisuje, jak si jeden den odnesl z práce výplatu a druhý den už si za ni koupil pouze jedinou kravatu. Vysoká inflace, již nazýváme hyperinflací, dokáže zcela rozvrátit ekonomiku, protože naruší obchod – při neustálých změnách cen je těžké uzavírat jakékoli dohody (nikdo neví, kolik bude stát další den) a banky nemohou půjčovat, když nevědí, jakou hodnotu budou peníze mít za několik dní, týdnů měsíců a let.